

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM
Tételcímek az emelt szintű szóbeli érettségi vizsgára (2020)

IRODALOM

MŰVEK A MAGYAR IRODALOMBÓL I. Kötelező szerzők

1. Petőfi Sándor költészetfelfogásának alakulása *A természet vadvirágától Az apostolig* (1844-1848)
2. Az elégikus hangütés változatai az 1850-es évek Arany-lírájában
3. Jellegzetes témák, motívumok, poétikai megoldások Ady világháborús költészetében
4. Filozófiai kérdések, műfaji, nyelvi sokszínűség Babits Mihály *Levelek Irisz koszorújából* című kötetében
5. Az elbeszélői látásmód és hangnem Kosztolányi Dezső *Pacsirta* című regényében
6. Az egyéni és a közösségi számvetés szemléleti és poétikai sajátosságai József Attila kései költeményeiben (1935-37)

MŰVEK A MAGYAR IRODALOMBÓL II. Választható szerzők

7. A szerelmi érzés sokszínűsége és a műfajváltozatok Balassi Bálint megkomponált versgyűjteményében
8. Csokonai Vitéz Mihály dalköltészetének stíluszintézise a rokokótól a népiességig
9. Ciklusszerkezet, tematika, narrációs és kompozíciós megoldások Mikszáth Kálmán *A jó palócok* című novelláskötetében
10. A lélektani ábrázolás Krúdy Gyula *A hírlapíró és a halál* és az *Utolsó szivar az Arabs Szürkénél* című ikernovelláiban
11. Tudattörténet és társadalomrajz Németh László *Iszony* című regényében
12. Szabó Lőrinc *Tücsökgzene* című versciklusának szerkezeti, tematikus vonásai az életrajzi emlékezés és a meditáció tükrében

MŰVEK A MAGYAR IRODALOMBÓL III. Kortárs szerzők

13. Egyéni és történeti emlékezet Borbély Szilárd *Nincstelenek* című regényében

MŰVEK A VILÁGIRODALOMBÓL

14. A *Biblia* néhány jellegzetes műfajának bemutatása
15. A történetmondás és az értelmezés szintjei Mihail Bulgakov *A Mester és Margarita* című regényében
16. A francia premoderne – Baudelaire, Verlaine, Rimbaud – költészetének poétikai sajátosságai (szabadon választott művek alapján)

SZÍNHÁZ ÉS DRÁMA

17. Szerkesztésmód és létértelmezés – a drámai költemény műfajának meghatározó szerepe Madách Imre *Az ember tragédiája* című művében
18. Az ibseni dramaturgia jellemzői, az analitikus szerkesztésmód érvényesülése Ibsen *Nóra (Babaszoba)* című drámájában

AZ IRODALOM HATÁRTERÜLETEI

19. Irodalmi ellenutópia és filmes adaptációja – Ray Bradbury: *Fahrenheit 451* és François Truffaut: *451 Fahrenheit* (1966)

INTERKULTURÁLIS JELENSÉGEK ÉS A HATÁRON TÚLI IRODALOM

20. Táj és ember harmóniája, hűség és megmaradás Kós Károly *Varju nemzetség* című krónikás regényében

MAGYAR NYELV

KOMMUNIKÁCIÓ

1. A kommunikáció célját és funkcióját kifejező nyelvi eszközök
2. A vizuális és nyelvi jel, a vizuális és nyelvi kommunikáció
3. A kommunikáció formája: a szóbeliség és az írásbeliség

A MAGYAR NYELV TÖRTÉNETE

4. A *Halotti beszéd és könyörgés* felépítése, alaktani, jelentéstani sajátosságai
5. A nyelvújítási mozgalom történetéből: az ortológus-neológus vita
6. A szavak jelentésváltozásának típusai különböző nyelvtörténeti korok szövegeiben

EMBER ÉS NYELVHASZNÁLAT

7. Csoportnyelvek, szaknyelvek, rétegnyelvek, hobbinyelvek
8. A magyar nyelv területi tagolódása: a palóc és a csángó nyelvjárás jellemzői

A NYELVI SZINTEK

9. A szavak szófaji rendszerbe sorolásának kritériumai
10. A mondat szerkesztettség és mondatfajta szerinti típusai
11. A szóelemek (morfémák) szerepe a szóalak felépítésében

A SZÖVEG

12. Mindennapi és ismeretterjesztő szövegek nyelvi jellemzői
13. Az elbeszélő, a leíró és az érvelő közlésmód
14. Nyelvtani tényezők a szöveg jelentésének megteremtésében (pl. szófajok, utalások, egyeztetés)

A RETORIKA ALAPJAI

15. A hatásos meggyőzés eszközei a reklámokban
16. A tétel, a bizonyítás, a cáfolat az érvelésben

STÍLUS ÉS JELENTÉS

17. A szövegstílus hangzásbeli sajátosságai (például: zeneiség, ritmika, különféle hanghatások)
18. A tudományos és a szakmai stílus
19. Az alakzatok stíláriis szerepe: az ismétlés változatai
20. A mondatszerkezet stíláriis változatai: a verbális stílus, a nominális stílus